

महाराष्ट्रातील अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीय यांना तसेच अन्य राज्यांतून स्थलांतरित झालेल्यांना जातीची प्रमाणपत्रे देणे

महाराष्ट्र शासन

समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक सीबीसी-१०८४/५४५७७/(१८१३)/बीसीडब्ल्यू-५

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १ नोव्हेंबर १९८५

वाचा :

- (१) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०७७/५०८७६/का-५, दिनांक २१ मार्च १९७९ व दिनांक २४ मे १९८४ चे शुद्धिपत्रक.
- (२) गृह मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचेकडील पत्र क्रमांक बीसी-१६०१४/१/८२-एससी अँड बीसीडी-१, दिनांक १८ नोव्हेंबर १९८२.
- (३) गृह मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचेकडील पत्र क्रमांक बीसी-१६०१४/१/८२/एससी अँड बीसीडी-१, दिनांक ६ ऑगस्ट १९८४.
- (४) श्री. बी. एन. श्रीवास्तव, संचालक, गृह मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे अ. शा. पत्र क्रमांक बीसी-१६०१४/१/८२/एससी अँड बीसीडी-१, दिनांक १९ नोव्हेंबर १९८४.
- (५) गृह मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचेकडील पत्र क्रमांक बीसी-१२०२५/३/७६/एससी अँड बीसीडी-१, दिनांक १२ डिसेंबर १९८४.
- (६) गृह मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचेकडील पत्र क्रमांक बीसी-१६०१४/१/८२/एससी अँड बीसीडी-१, दिनांक २२ फेब्रुवारी १९८५.
- (७) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८३/३०४८०/(१२५४)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १७ ऑक्टोबर १९८५.

शासन निर्णय.—दिनांक २१ मार्च १९७९ च्या शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०७७/५०८७६/का-५, व शुद्धिपत्रक दिनांक २४ मे १९८४ अन्वये महाराष्ट्रातील अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीय यांना जातीचे प्रमाणपत्र देण्याची कार्यपद्धती निर्धारित करण्यात आलेली आहे. ही कार्यपद्धती केंद्र शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचना/आदेशावर आधारित आहे. या पद्धतीनुसार दिनांक २९ ऑक्टोबर १९७७ च्या केंद्र शासनाच्या पत्र क्रमांक ३६०१२/६/७६/एससीटी (एससीटी) अन्वये निर्धारित करण्यात आलेल्या नमुन्यात जातीची प्रमाणपत्रे फक्त महाराष्ट्रातील मागासवर्गीय (अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीय) व्यक्तींना दिली जातात.

२. एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात नोकरी, शिक्षण वगैरेकरिता स्थलांतरित होणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींना, ते ज्या राज्यात स्थलांतरित झाले असतील त्या राज्यात, जातीची प्रमाणपत्रे मिळत नाहीत. स्थलांतरितांची ही अडचण दूर करण्याकरिता केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक २२ मार्च १९७७ च्या पत्र क्रमांक बीसी-१२०२५/२/७६-एससीटी-१, मधील सूचनात अंशतः बदल करून दिनांक १८ नोव्हेंबर १९८२, दिनांक ६ ऑगस्ट १९८४ तथा २२ फेब्रुवारी १९८५ च्या वर नमूद केलेल्या पत्रांन्वये एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात स्थलांतरित झालेल्यांनाही, त्यांच्या वडिलांना त्यांच्या मूळ राज्यातील सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेल्या प्रमाणपत्राच्या आधारावर, ज्या प्रकरणात मूळ राज्यामार्फत चौकशी करणे आवश्यक आहे अशी प्रकरणे वगळता, जातीची प्रमाणपत्रे घावीत अशा सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. केंद्र शासनाने राज्यातील अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींना तसेच स्थलांतरितांना जातीचे प्रमाणपत्र देण्यासाठी दिनांक ६ ऑगस्ट १९८४ च्या पत्रांन्वये (प्रत जोडली आहे) नवीन असा जातीच्या प्रमाणपत्राचा नमुना निर्धारित केलेला आहे.

३. केंद्र शासनाने असे स्पष्ट केले आहे की, स्थलांतरितांना जातीचे प्रमाणपत्र देण्याची ही सवलत निव्वळ, प्रमाणपत्रासाठी त्यांना त्यांच्या मूळ राज्यात जावे लागू नये व ते ज्या राज्यात स्थलांतरित झाले असतील त्या राज्यात त्यांना जातीचे प्रमाणपत्र मिळावे, यापुरतीच मर्यादित आहे. या प्रमाणपत्राच्या आधारावर त्यांना त्यांच्या मूळ राज्यातून अनुसूचित जातीसाठी असलेल्या सवलतीचा लाभ घेता येईल. परंतु ज्या राज्यात ते स्थलांतरित असतील त्या राज्यातील सवलती त्यांना देता येणार नाही.

४. त्यास अनुसरून दिनांक २१ मार्च १९७९ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशामध्ये अंशतः बदल करून शासन असे आदेश देत आहे की, दिनांक २१ मार्च १९७९ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या सूचना क्रमांक १ मधील (i) व (ii) वर नमूद केलेल्या अधिकाऱ्यांनी, केंद्र शासनाने दिनांक ६ ऑगस्ट १९८४ च्या पत्रांन्वये निर्धारित केलेल्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या नवीन

नमुन्यात (प्रत सोबत जोडली आहे), महाराष्ट्र राज्याच्या अनुसूचित जाती तसेच विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीय व्यक्तींना त्याचप्रमाणे अन्य राज्यातून स्थलांतरित झालेल्या अनुसूचित जातीच्या तथा अन्य मागासवर्गीय व्यक्तींना जातीची प्रमाणपत्रे द्यावीत. जातीची प्रमाणपत्रे या सुधारित नमुन्यात देताना त्यांनी खालील गोष्टी घ्याव्यात :—

(१) महाराष्ट्र राज्यातील मागासवर्गीय व्यक्तींना (अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीय यांना) सुधारित नमुन्यात प्रमाणपत्रे देताना प्रमाणपत्राच्या नमुन्यातील परिच्छेद १ आणि परिच्छेद ३ तथा प्रमाणपत्राच्या तळाशी असलेली टीप (नोट) ठेवावी व परिच्छेद २ वगळावा. त्याचप्रमाणे अनुसूचित जातीच्या संदर्भात प्रमाणपत्राच्या नमुन्यातील परिच्छेद १ मधील "संविधान (अनुसूचित जाती) आदेश, १९५०, अनुसूचित जाती तथा अनुसूचित जनजाती सूची (संशोधन) आदेश, १९५६, मुंबई पुनर्वसन अधिनियम, १९६० आणि अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती आदेश (संशोधन) अधिनियम, १९७६ अन्वये यथा संशोधित" हा भाग ठेवण्यात यावा व इतर भाग वगळण्यात यावा आणि विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीयांना प्रमाणपत्र देताना ह्या घटना आदेशांऐवजी संबंधित शासकीय आदेशांचा क्रमांक व दिनांक नमूद करावा. ज्या पुराव्यांच्या आधारे प्रमाणपत्र देण्यात येईल ते पुरावे प्रमाणपत्रात नमूद करावेत.

(२) अन्य राज्यातून स्थलांतरित झालेल्या अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींना तथा अन्य मागासवर्गीय व्यक्तींना प्रमाणपत्र देताना प्रमाणपत्राच्या नमुन्यातील परिच्छेद १ आणि परिच्छेद २ ठेवण्यात यावा व प्रमाणपत्राच्या नमुन्याच्या तळाशी असलेली टीप (नोट) वगळण्यात यावी. प्रमाणपत्र देताना केंद्र शासनाच्या दिनांक २२ फेब्रुवारी १९८५ च्या पत्रामधील सूचना विचारात घेऊन प्रमाणपत्र द्यावे.

५. शासन असेही स्पष्ट करीत आहे की, अन्य राज्यांतून या राज्यात स्थलांतरित झालेल्या अनुसूचित जाती किंवा अन्य मागासवर्गीयांना या प्रमाणपत्राच्या आधारावर त्यांच्या मूळ राज्यातून सवलतीचा लाभ घेता येईल. परंतु महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या कोणत्याही सवलती त्यांना देता येणार नाहीत.

६. या शासन निर्णयास अनुसरून स्थलांतरितांनाही जातीची प्रमाणपत्रे द्यावयाची असल्याने दिनांक २१ मार्च १९७९ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या सूचनामधील सूचना क्रमांक १३, १४ आणि १९ बदलणे आवश्यक झालेले आहे. करिता सदरहू तिन्ही सूचना रद्द करून त्याऐवजी सोबत जोडलेल्या परिशिष्टाप्रमाणे सुधारित सूचनांचा अंतर्भाव करण्यात येत आहे.

७. सर्व सक्षम अधिकार्यांनी महाराष्ट्र राज्याच्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीय असणाऱ्या व्यक्तींना तसेच अन्य राज्यांतून स्थलांतरित झालेल्या व्यक्तींना बरील तथा सोबतच्या परिशिष्टामधील सुधारित सूचना घ्यानात घेऊन सोबत जोडलेल्या सुधारित विहित नमुन्यात जातीची प्रमाणपत्रे द्यावीत. सक्षम अधिकार्याने चुकीचे प्रमाणपत्र दिले किंवा शासकीय आदेशानुसार योग्य चौकशी न करताच प्रमाणपत्र दिले असे चौकशीअंती आढळल्यास, संबंधित सक्षम अधिकारी शिबेस पात्र राहतील याची रूप्या सक्षम अधिकार्यांनी नोंद घ्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सही) सु. क. अमीन,

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

परिशिष्ट

[शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८४/५४५७७/(१८९३)-का. बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १ नोव्हेंबर १९८५ चे सहपत्र]

(REVISED INSTRUCTIONS FOR ISSUE OF CASTE CERTIFICATES TO PERSONS BELONGING TO SCHEDULED CASTES, VIMUKTA JATIS, NOMADIC TRIBES AND OTHER BACKWARD CLASSES)

*Instruction No. 13(a).—*Caste Certificate using para. 1 & 3 and note below the pro forma and striking out para. 2 of the revised Form of Certificate attached to this Government Resolution and following the orders issued under para. 4 of this Government Resolution should be issued to those who have ordinary residence of the place within the jurisdiction of the competent authority. Ordinary residence means residence which is not for the purpose of service, employment, education, confinement in jail etc. In short it means permanent residence and not a temporary residence.

(3)

Instruction No. 13(b).—Caste Certificate using para. 1 & 2 and striking out para. 3 and Note below the Form of Caste Certificate attached to this Government Resolution should be issued to the migrant on the production of the genuine certificate issued to his father by the prescribed authority of the State of the father's origin except where the competent authority feels that detailed enquiry is necessary through the State of origin before issue of the certificate. Instructions contained in the Government of India's letters, dated 6th August 1984 and 22nd February 1985 should be followed strictly (copy enclosed).

Instruction No. 14.—Caste Certificate as per instruction No. 13(a) above should not be issued to a person unless his caste is included in the list of Scheduled Castes, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes or Other Backward Classes for the State of Maharashtra and the person is an ordinary resident of this State. Instruction contained in the Government of India, Ministry of Home Affairs, letter No. BC-12025/2/76-SCT-I, dated 22nd March 1977 should be strictly followed.

Instruction No. 19(a).—Where a person migrates from one place to another, he can claim to belong to Backward Class only in relation to the State to which he originally belonged and not in respect of the State to which he has migrated.

(b) The persons covered under the following two categories should be treated as "migrants" for the purpose of issuing Caste Certificates as belonging to Backward Classes :—

(i) A person whose caste is scheduled as Backward Class (i.e. Scheduled Caste, Vimukta Jatis, Nomadic Tribes or Other Backward Class as the case may be) in any other State/ Union Territories of India, but not in Maharashtra State and

(ii) A person whose caste is scheduled as Backward Class (i.e. Scheduled Caste, Vimukta Jatis, Nomadic Tribes or Other Backward Class as the case may be) in Maharashtra State as well as in other State, but the ordinary residence (permanent abode) of the person and his father/forefathers on the date of Notification of the Presidential order or Government order scheduling his caste had been in the State/Union Territory other than Maharashtra.

(c) In the case of persons born after the date of the said Notification or Government order under which his caste has been declared as Scheduled Caste/Vimukta Jatis/Nomadic Tribes or Other Backward Classes the place of ordinary residence for the purpose of acquiring Backward Class status will be the place of permanent abode of their parents at the time of the Notification/Government order.

(d) Whether the person ordinary belongs to the State of Maharashtra or he is migrant should be decided with reference to the date of Constitution Order or Government order applicable to his caste. The date of Notification of the Presidential order i.e. the Constitution (Scheduled Castes) Order, 1950 is 10th August 1950 whereas the list of Vimukta Jatis/Nomadic Tribes and Other Backward Classes have been declared by the Government of Maharashtra under Government Resolutions dated 21st November 1961 and 13th October 1967, respectively, as amended from time to time.